

beskyttelse, Storindustrien har, og som sætter denne i Stand til at kunne byde Kapitalen ganske anderledes gode Vilkaar, end Landbruget er i Stand til.

Naar jeg sagde, at Toldbeskyttelsen ogsaa ramte vort Haandværk, saa er det jo en Kendsgerning, som er uimodsigelig, at mange af vore Haandværk ere ganske forsvundne, fordi Industrien har overtaget dem. Af de resterende Haandværk er en Del sunkne ned til at blive Videreforhandlere af Industriens Frembringelser. Der blev i Fjor afholdt et stort Møde — saa vidt jeg ved paa Foranledning af Fællesrepræsentationen for Industri og Haandværk — og der var en af Fællesrepræsentationens ledende Mænd, som ved denne Lejlighed sagde til de tilstedeværende Haandværkere, at han vilde give dem det gode Raad, at de i god Tid skulde sætte sig ind i Handelskyndighed, for saa kunde de, naar den Tid kom, da Industrien ogsaa overtog deres Virksomhed, danne sig et Erhverv ved at forhandle det Haandværksprodukt, som de selv tidligere havde fabrikeret. Det var efter min Opfattelse en Udtalelse, som ikke var velbetænkt, fordi det ikke er heldigt, at man opruller det Fremtidsperspektiv for vore Haandværkere, at Enderesultatet vil blive, at de blive en Slags Handelsagenter for Storindustrien, men det er sikkert nok, at ogsaa denne Udtalelse er fuldstændig korrekt. Ikke desto mindre have vi det Særsyn, at Haandværksstanden trolig har gjort fælles Sag med Industrien i den Henseende. Jeg skal indrømme, at der i den Retning er et Omslag til Stede, i alt Fald har jeg haft god Lejlighed til at erfare, at mange Haandværkere begynde at forstaa, at Storindustrien ikke er det rette Følgeskab for dem. Jeg tror, at hvis det kunde gaa op for vore Haandværkere, at Storkapitalen, Stordriften ikke er det rette Makkerskab for dem, vilde de komme til bedre Forstaaelse af, at det, Købstæderne først og fremmest skulle støtte sig til, er Landbruget. Det er Landbruget, der er deres egentlige Makkere i de økonomiske Interesser. Det tror jeg, man vil komme til at forstaa bedre og bedre i Fremtiden. For Øjeblikket er der ikke saa lidt Uklarhed paa dette Punkt.

Det Udslag af Toldbeskyttelsens Virkninger, som jeg imidlertid tillægger en endnu større og langt den største Betydning, er den Omdannelse, der faktisk er foregaaet i de senere Aar med hele vort Erhvervsliv og vore Samfundsforhold. Det ærede 4de Medlem for 2den Kreds (P. G.

C. Jensen) udtalte forleden Dag, at naar han holdt saa stærkt paa Beskyttelsen for Industrien, var det, fordi man ogsaa derigennem skulde beskytte Købstæderne, og han begrundede det nærmere, idet han sagde, at ved Industrien skabes der en stor Arbejderbefolkning, der sidder inde med en stor Købedygtighed, saa den er gode Kunder for Købstæderne. Det ærede Medlem har naturligvis fuldstændig Ret i denne Betragtning, at Industrien skaber en stor Arbejderbefolkning, men han glemte en Ting, og det er den, at Industrien skaber ikke alene en stor Arbejderbefolkning, men den skaber ogsaa denne Arbejderbefolkning til Socialdemokrater. Og naar det ærede Medlem saa mange Gange har været med til at tale varme Ord for, at vi skulde søge at bekæmpe Socialismen, er der ikke nogen rigtig god Logik i samtidig at holde saa stærkt netop paa det Grundlag, som bærer Socialismen frem. Jeg kommer til at tænke paa en lille Historie, vi en Gang have læst om det berømte Folkefærd Molboerne. De havde faaet fat paa en Aal, og det voldte dem som bekendt en Del Besvær at faa Livet af den; der kom mange Forslag frem om, hvordan de bedst skulde slippe af Sted med det, og endelig var der en genial Mand, der fandt paa, at de skulde sejle ud og drukne Aalen. Det gjorde man, og da man saa, hvorledes den bugtede sig i Vandet, sagde man: Døden er haard at gaa paa. Jeg ser ikke rettere, end at naar man bekæmper Socialismen og samtidig kræver ikke alene Opretholdelsen af den nuværende Beskyttelse for Industrien, men endogsaa yderligere Beskyttelse, gør man sig egentlig skyldig i den samme Fejl, som disse Folk gjorde, idet Beskyttelsen netop er det samme Element for Socialismen, efter min Opfattelse da, som Vandet er for Aalen, nemlig dens eneste Livsbetingelse. Jeg vil slutte med at bede det ærede Udvalg, som antagelig faar med Sagen at gøre, om, at det ogsaa vil skænke den Side af Sagen dets Opmærksomhed, altsaa den sociale Side af Sagen, om jeg saa maa sige, den Udvikling af Samfundsforholdene, som faktisk er foregaaet i de senere Aar, og navnlig vil jeg bede dem af mine politiske Meningsfæller, som faa Sæde i dette Udvalg, om at skænke Sagen al den Opmærksomhed, den fortjener. Det har jo, saa længe jeg har haft den Ære at være Medlem af Højre, været et af Hovedpunkterne paa Højres Program at arbejde for en rolig og besindig Udvikling, navnlig for